Διά τους κατηγορούντας τον Θεόν (Αγ. Ιωάννης ο Χρυσόστομος)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 5 Αυγούστου, 2008

Διά τους κατηγορούντας τον Θεόν, διατί δεν εξαφανίζει τον διάβολον• και ότι δεν μας βλάπτει καθόλου η πονηριά του αν προσέχουμε

Έχομεν είπει εις προηγουμένην ομιλίαν ότι ο διάβολος δεν επικρατεί δια της βίας ούτε με την τυραννίαν, το καταναγκασμόν, η την ωμήν επιβολήν. Διότι αν συνέβαινε τούτο θα μας είχε καταστρέψει όλους. Και εις απόδειξιν τούτου εφέραμεν ως παράδειγμα τους χοίρους, εναντίον των οποίων δεν ετόλμησαν να επιτεθούν οι δαίμονες πριν λάβουν την άδειαν από τον Κύριον «(Ματθ. 8,31). Επίσης εφέραμεν ως παράδειγμα τα βουκόλια και τα ποίμνια του Ιώβ• διότι ούτε αυτά ετόλμησεν ο διάβολος να τα καταστρέψη παρά μόνον όταν έλαβεν άνωθεν την εξουσίαν (Ιώβ 1,12). Το πρώτον λοιπόν που εμάθαμεν είναι ότι δεν μας επιβάλλεται δια της βίας ούτε από καμμίαν ανάγκην• μετά από αυτό επροσθέσαμεν ότι αν και νικά με απάτην, ούτε έτσι κατορθώνει να τους νικήση όλους. Και πάλιν εφέραμεν ως παράδειγμα τον αγωνιστικόν Ιώβ, εναντίον του οποίου εχρησιμοποίησε αμέτρητα τεχνάσματα και ούτε έτσι κατόρθωσε να τον νικήση, αλλά απεσύρθη ηττημένος.
Δεν είναι ο διάβολος που μας ζημιώνει αλλά η ιδική μας αδιαφορία εις κάθε περίπτωση ανατρέπει και υποσκελίζει όσους δεν προσέχουν.
Ας αφήσωμεν τον διάβολον λοιπόν, που είναι πολύ πονηρός, όχι εκ φύσεως, αλλά από τη ψυχικήν του διάθεσιν και την γνώμην• ότι ο διάβολος δεν είναι εκ φύσεως ως πονηρός, ημπορείς να το πληροφορηθής από τα ιδίας τας ονομασίας του. Ονομάζεται διάβολος από το διαβάλλειν. Διότι διέβαλε τον άνθρωπον προς τον Θεόν λεγων• ‘’δεν σε λατρεύει δωρεάν ο Ιώβ• αλλά στείλε τη χείραν σου και ψαύσε αυτά που έχει• ει δε μη θα σε βλασφημήση κατά πρόσωπον'' (Ιώβ 1,9,11). Διέβαλε πάλιν τον Θεόν προς τον άνθρωπον λέγων• ‘’πυρ έπεσεν από τον ουρανόν και κατέκαυσε τα πρόβατα'' (Ιώβ, 1,16)• προσπαθούσε να πείση αυτόν, ότι ο πόλεμος αυτός εξαπελύθη από επάνω από τους ουρανούς, και έφερεν εις σύγκρουσιν τον δούλον προς τον Κύριον, και τον Κύριον προς τον δούλον• μάλλον δε δεν τους έκαμε να συγκρουσθούν, αλλά επεχείρησε να τους φέρη εις σύγκρουσιν, όμως δεν ημπόρεσεν, ώστε, όταν ιδής άλλον δούλον να συγκρούεται με τον Δεσπότην, τον Αδάμ δηλαδή προς τον Θεόν ο οποίος Αδάμ επίστευσεν εις την διαβολήν του, να μάθης ότι δεν ήντλησε την δύναμιν του από την ιδικήν του δύναμιν, αλλά από την ραθυμίαν και αδιαφορίαν εκείνου. Δια τούτο λοιπόν έχει ονομασθή διάβολος το να διαβάλλη όμως και το να μη διαβάλλη δεν είναι στοιχείον της φύσεως, αλλά πράξις που γίνεται και ''απογίνεται'', που συμβαίνει και που παύει να συμβαίνη, και όλα αυτά δεν έχουν θέσιν φύσεως και

ουσίας.
Θέλετε τώρα να έλθωμεν και εις μίαν άλλην ονομασίαν και θα ιδήτε ότι και αυτή η ονομασία δεν αναφέρεται εις την ουσίαν ούτε εις την φύσιν του διαβόλου; Ονομάζεται πονηρός, η δε πονηρία δεν είναι στοιχείον της φύσεως, αλλά της ψυχικής διαθέσεως• διότι άλλοτε γίνεται και άλλοτε παύει να υπάρχη. Ούτε βέβαια να μου ισχυρισθής ότι αυτή παραμένει εις εκείνον δια παντός• διότι δεν ήτο εξ αρχής εις εκείνον, αλλά προσετέθη αργότερον, δι' αυτό ονομάζεται και αποστάτης• και όμως ενώ πολλοί άνθρωποι είναι πονηροί, αυτός μόνον ονομάζεται κατ' εξοχήν πονηρός. Διατί τέλος πάντως ονομάζεται έτσι; Διότι ενώ δεν αδικήθηκε καθόλου από εμάς, ενώ δεν είχε ούτε μικράν ούτε μεγάλην κατηγορίαν όταν είδε να τιμάται ο άνθρωπος, αμέσως τον εφθόνησε δια τα αγαθά. Και τι χειρότερον από αυτήν την πονηρίαν ημπορούσε να υπάρξη κατά την οποίαν γεννάται έχθρα και πόλεμος χωρίς καμμίαν εύλογον αιτίαν;
Ας αφήσωμεν λοιπόν κατά μέρος τον διάβολον και ας φέρωμεν προς συζήτησιν την κτίσιν, δια να μάθης ότι αίτιος των κακών εις ημάς δεν είναι ο διάβολος, αν εμείς θέλωμεν να προσέχωμεν. Δια να μάθης ότι ο έχων ασθενή θέλησιν και ο αμελής και ο αδιάφορος, και χωρίς να υπάρχη ο διάβολος, καταπίπτει και κρημνίζεται εις μεγάλα βάραθρα κακίας. Ο διάβολος είναι πονηρός• το γνωρίζω και ομολογείται από όλους, αλλά πρόσεχε με μεγάλην προσήλωσιν αυτά που πρόκειται να ειπώ τώρα. Δεν είναι συνηθισμένα• αλλά είναι θέματα δια τα οποία από πολλούς πολλάς φοράς και σε πολλά μέρη γίνονται συζητήσεις δια τα οποία διεξάγεται μεγάλη μάχη και πόλεμος όχι μόνον μεταξύ των πιστών προς τους απίστους, αλλά και μεταξύ των ιδίων των πιστών• και αυτό είναι το οδυνηρόν.
Δια τον διάβολον λοιπόν όλοι συμφωνούν, καθώς είπα, ότι είναι πονηρός• τι θα ειπούμεν όμως δια την δημιουργίαν, τη ωραίαν και θαυμαστήν; Μήπως και η δημιουργία είναι πονηρά; Και ποιος είναι τόσο μιαρός; Ποιος είναι τόσον ανόητος και παρανοϊκός ώστε να κατηγορήση την κτίσιν; Τι θα ειπούμεν λοιπόν δι' αυτής; Διότι δεν είναι πονηρά, αλλά είναι και ωραία και αποτελεί απόδειξιν της σοφίας του Θεού και της δυνάμεως και της φιλανθρωπίας του. Άκουσε λοιπόν πως θαυμάζει αυτήν ο προφήτης λέγων• ‘'Πόσον εμεγαλύνθησαν τα έργα σου, Κύριε, όλα τα έκαμες με σοφίαν'' (Ψαλμ. 103, 24)• δεν αναφέρεται εις το καθένα χωριστά αλλά υποχωρεί εμπρός εις το ακατάληπτον της σοφίας του Θεού. Ότι την έπλασε τόσον ωραίαν και μεγάλην επωφελώς, άκουσε κάποιον που το λέγει• ‘'από το μέγεθος και την ομορφιά των κτισμάτων φαίνεται αναλόγως και ο δημιουργός των‘' (Σοφ. Σολ. 13,5) άκουσε τον Παύλον που λέγει• ‘'διότι τα αόρατα στοιχεία της θεότητος από την δημιουργίαν του κόσμου φαίνονται καθαρά με την σκέψιν μέσα εις τα δημιουργήματα'' (Ρωμ.1,20). Διότι κάθε ένας από αυτούς δι' ‘όσων είπεν, άφησε να εννοηθή ότι η κτίσις η ιδία μας οδηγεί εις την θεογνωσίαν• ότι αυτή συντελεί να γνωρίσωμεν καλώς τον Δεσπότην.
Τι λοιπόν να ίδωμεν ότι αυτή η ωραία και θαυμαστή κτίσις υπήρξε δια πολλούς αιτία ασεβείας, θα την κατηγορήσωμεν; Καθόλου, αλλά θα κατηγορήσωμεν εκείνους που δεν εχρησιμοποίησαν όπως πρέπει το φάρμακον. Που ευρίσκεται λοιπόν η αιτία της

ασεβείας; ‘‘Εσκοτίσθη'', λέγει ‘‘η σκέψις των φιλοσόφων και εσεβάσθησαν και ελάτρευσαν την κτίσιν αντί του δημιουργού'' (Ρωμ. 1, 21,25). Πουθενά δεν υπάρχει εδώ διάβολος• πουθενά δαίμων, αλλά ενώπιον όλων απλώνεται η κτίσις μόνη και γίνεται διδάσκαλος θεογνωσίας. Πως λοιπόν έγινε αιτία ασεβείας; Όχι από την φύσιν της, αλλά από την αμέλειαν αυτών που δεν προσέχουν.
Τι λοιπόν, ειπέ μου, θα αφανήσωμεν την κτίσιν; Και διατί ομιλώ δια την κτίσιν; Ας έλθωμεν εις τα μέλη του ιδίου του σώματος μας. Διότι, αν δεν προσέχωμεν, θα εύρωμεν ότι και αυτά γίνονται αίτια της απώλειας μας, όχι από την φύσιν των, αλλά από την ιδικήν μας αμέλειαν.
Σκέψου, σε παρακαλώ, ότι σου εδόθη ο οφθαλμός δια να δοξάζεις τον Δεσπότην βλέπων την κτίσιν. Αλλά αν δεν κάμης καλήν χρήσιν του οφθαλμού σου γίνεται πρόξενος μοιχείας (Ματθ. 5, 28) η γλώσσα σου εδόθη δια να δοξάζης και να υμνής τον δημιουργόν αλλά εάν δεν προσέχης, αυτή σου γίνεται αιτία βλασφημίας (Ιων. 3, 5-12)• τα χέρια σου εδόθησαν δια να τα υψώνης όταν προσεύχεσαι• αλλ' αν δεν είσαι νηφάλιος τα απλώνης εις αρπαγήν, τα πόδια σου εδόθησαν δια να τρέχης εις καλά έργα αλλ' αν αμελής, δι' αυτών θα οδηγηθής εις κακάς πράξεις. Βλέπεις ότι τον ασθενή τον βλάπτουν τα πάντα; Βλέπεις ότι τον ασθενή και τα σωτήρια φάρμακα τον φέρουν εις τον θάνατον, όχι από την φύσιν των, αλλά από την αδυναμίαν εκείνου; Ο Θεός εδημιούργησε τον ουρανόν δια να θαυμάσης το έργον και να προσκυνήσης τον Δεσπότην• αλλά άλλοι, αφού εγκατέλειψαν τον δημιουργόν, προσεκύνησαν τον ίδιο τον ουρανόν• αυτά όλα προήλθαν από την αμέλειαν και την ανοησία των.
Αλλά διατί ομιλώ δια την κτίσιν; Και μήπως ημπορεί να γίνη κάτι άλλο περισσότερον σωτήριον από τον σταυρόν; Όμως αυτός ο σταυρός υπήρξε σκάνδαλον διά τους αδυνάτους. ‘‘Διότι το κήρυγμα περί του σταυρού για τα τέκνα της απωλείας είναι μωρία, ενώ δια τους σωζομένους είναι δύναμις του Θεού'' (Α' Κορ. 1,18)• και πάλιν• ‘‘κηρύσσομεν τον Χριστόν τον εσταυρωμένον, ο οποίος είναι σκάνδαλον δια τους Ιουδαίους, δια τους ειδωλολάτρας δε μωρία'' (Α' Κορ. 1,23). Τι ημπορεί να γίνη περισσότερον φωτισμένη διδασκαλία από την διδασκαλίαν του Παύλου, και των αποστόλων; Αλλά οι απόστολοι αυτοί δια πολλούς υπήρξαν οσμή θανάτου διότι λέγει ‘‘δι' άλλους οσμή θανάτου προς τον θάνατον, δι άλλους οσμή της ζωής προς την ζωήν'' (Β' Κορ. 2,16). Βλέπεις λοιπόν ότι ο μεν αδύνατος εις την πίστιν βλάπτεται και από τον Παύλον, ενώ ο ισχυρός δεν αδικείται ούτε από τον διάβολον;
Θέλεις τώρα να φέρωμεν τον λόγον και εις τον Χριστόν; Τι ημπορεί να συγκριθή με την σωτηρίαν εκείνην; Τι άλλο υπήρξεν ωφελιμότερον από την παρουσίαν εκείνην; Αλλά αυτή η παρουσία η σωτήριος, η χρήσιμη, έγινε αφορμή κολάσεως δια πολλούς. ‘‘Διότι'', λέγει, ‘‘εγώ ήλθα εις το κόσμον τούτον προς κρίσιν, ώστε αυτοί που δεν έβλεπαν να ιδούν και αυτοί που έβλεπαν να γίνουν τυφλοί'' (Ιώ. 9,39). Τι λέγεις; Το φως έγινεν αιτία τυφλώσεως; Δεν έγινε το φως αιτία τυφλώσεως, αλλά η αδυναμία των οφθαλμών της ψυχής; δεν ημπόρεσε να δεχθή το φως.
Είδες ότι ο αδύνατος βλάπτεται από παντού, ο δε ισχυρός ωφελείται από παντού; Διότι παντού αιτία είναι η ψυχική διάθεσις, παντού κυρίαρχος είναι η γνώμη.
Επειδή ο διάβολος, αν θέλης να μάθης, είναι και χρήσιμος εις εμάς, αν τον

χρησιμοποιήσομεν όπως πρέπει, και μας ωφελεί τα μέγιστα και επιτυγχάνωμεν από αυτόν κέρδη όχι μικρά. Και αυτό το απεδείξαμεν πολλάκις και από την περίπτωσιν του Ιώβ....
...όλα αυτά τα είπα τώρα, όχι δια να απαλλάξω τον διάβολον από την κατηγορίαν, αλλα δια να σας ελευθερώσω από την ραθυμίαν. Καθ' όσον εκείνος επιθυμεί πολύ να επιρρίπτωμεν εις αυτόν τα ευθύνας των ιδικών μας αμαρτημάτων, ώστε τρεφόμενοι με αυτήν την ελπίδα και διαπράττοντες παν είδος κακίας, να αυξήσωμεν οι ίδιοι την εις βάρος μας τιμωρίαν, διότι ουδόλως συγχωρούμεθα με την μετάθεσιν της ευθύνης εις εκείνον δια τα ιδικάς μας αμαρτίας• όπως δεν συνεχωρήθη και η Εύα. Εμείς όμως να μην κάμωμεν αυτό, αλλά να εμβαθύνωμεν εις τον εαυτόν μας και εις τα τραύματα μας• διότι έτσι θα ημπορέσωμεν να επιθέσωμεν και τα φάρμακα δια την θεραπείαν, διότι εκείνος που αγνοεί την νόσον του δεν θα φροντίση καθόλου διά την θεραπείαν της.
Εχομεν πολλάς αμαρτίας• το γνωρίζω και εγώ• όλοι είμεθα υπό κολασμόν• αλλά δεν έχομεν αποκλεισθή από την συγνώμην, ούτε ευρισκόμεθα έξω από την μετάνοιαν διότι ιστάμεθα ακόμη εις το σκάμμα έτοιμοι δια τους αγώνας της μετανοίας. Είσαι γέρων και έφθασες εις την εσχάτην έξοδον από την ζωήν; Μη νομίσης ότι εξ αιτίας αυτού έχεις χάσει την ευκαιρίαν της μετανοίας, ούτε να απελπισθής δια την σωτηρίαν σου, αλλά θυμήσου τον ληστήν που συνεχωρήθη επάνω εις τον σταυρόν. Πράγματι, ποιον χρονικόν διάστημα είναι συντομότερον από την στιγμήν εκείνην κατά την οποίαν εστεφάνουτο; Όμως δι' αυτόν ήτο αρκετή δια να σωθή. Είσαι νέος; Μη επαναπαύεσαι με θάρρος εις την νεότητά, ούτε να νομίσης ότι έχεις αρκετήν προσθεσμίαν της ζωής ‘'διότι η ημέρα του Κυρίου έρχεται ως κλέπτης μέσα εις την νύκτα'' (Α Θεσ. 5,2). Διά τούτο και δεν μας εγνωστοποίησε την ημέραν του θανάτου μας, δια να επιδείξωμεν ζήλον και φροντίδα. Δεν βλέπεις κάθε ημέραν νέους να αποθνήσκουν; Δια τούτο μας προτρέπει κάποιος ‘' Μη βραδύνης να επιστρέψεις προς τον Κύριον, ούτε να αναβάλλης από ημέρας εις ημέραν, μήπως καθώς βραδύνης καταφθαρής'' (Σοφ. Σειράχ 5,7) Ο γέρων λοιπόν ας έχη εκείνην την παραίνεσιν υπ' όψιν• ο νέος αυτήν εδώ την νουθεσίαν. Αλλά είσαι ασφαλής, έχεις πλούτη και καυχάσαι δια τα χρήματα σου και δεν σου συμβαίνει κανένα κακόν; Άκουσε τι λέγει ο Παύλος ‘'όταν λέγουν ειρήνην και ασφάλειαν, τότε επέρχεται εις αυτούς αιφνίδιος όλεθρος'' (Α' Θεσ. 5,3) Διότι όλα τα πράγματα υφίστανται μεταβολάς• δεν εξουσιάζομεν τον θάνατον• ας γίνωμεν κύριοι της αρετής, διότι ο Κύριος μας ο Χριστός είναι φιλάνθρωπος.
Θέλετε να σας αναφέρω και οδούς της μετανοιάς; Είναι πολλαί και ποικίλαι και διάφοραι μεταξύ των, όλαι όμως οδηγούν προς τον ουρανόν. Πρώτη οδός μετανοίας είναι η καταδίκη των αμαρτημάτων μας ‘'Λέγε εσύ πρώτος τας αμαρτίας σου δια να δικαιωθής'' (Ησ. 43,26). Δι' αυτό είπε και ο Προφήτης ‘'είπα, θα καταδικάσω τον εαυτόν μου δια την ανομίαν μου προς τον Κύριον και συ εσυγχώρησες την ασέβειαν της καρδιάς μου'' (Ψαλμ 31,5). Αναγνώρισε λοιπόν και συ τα αμαρτήματα σου• αυτό είναι αρκετόν εις τον Κύριον ως απολογία• διότι αυτός που κατεδίκασε τα αμαρτήματα του είναι δυσκολότερον να περιπέση πάλιν εις τα ίδια αμαρτήματα.

Ύψωσε την συνείδησην που έχεις μέσα σου εις κατήγορον, δια να μη έχης άλλον κατήγορον επί του βήματός του Κυρίου. Αυτή είναι μία οδός μετανοίας άριστη. Υπάρχει και άλλη που δεν είναι κατωτέρα αυτής, το να μη μνησικακής εναντίον των εχθρών, το να συγκρατής την οργή σου, να συγχωρής τα αμαρτήματα των συνανθρώπων σου• διότι έτσι θα συγχωρεθούν και τα ιδικά μας αμαρτήματα που διεπράξαμεν προς τον Κύριον. Ιδού λοιπόν και δεύτερος τρόπος καθαρισμού των αμαρτημάτων μας. Διότι λέγει ''αν συγχωρήσετε τους οφειλέτες σας, και ο ουράνιος Πατήρ σας θα σας συγχωρήση (Ματθ. 6,14).
Θέλης να μάθης και μία τρίτην οδόν μετανοίας; Να κάμης προσευχήν θερμήν και ειλικρινή που να πηγάζη από τα βάθη της καρδίας σου. Δεν είδες εκείνης την χήραν πως εξευμένισε τον αναίσχυντον εκείνον δικαστην; (Λουκ 18,1-8). Ενώ συ έχεις Κύριον ήμερον και προσηνή και φιλάνθρωπον• εκείνη εζήτει εναντίον των εχθρών, συ όμως δεν ζητείς εναντίον των εχθρών, αλλά υπέρ της ιδικής σου σωτηρίας.
Αν θέλης να μάθης και τετάρτην οδόν μετανοίας, θα σου ειπώ την ελεημοσύνην διότι αυτή έχει πολλήν και ανέκφραστον δύναμιν. Και πράγματι όταν ο Ναβουχοδονόσορ έφθασεν εις λογής κακίαν και διέπραξε κάθε ασέβειαν, ο Δανιήλ του είπε: ''Βασιλεύ, να εισακούσης την συμβουλήν μου• λυτρώσου από τας αμαρτίας σου με τας ελεημοσύνας, και από τα ανομίας σου λυτρώσου με την ευσπλαχνίαν σου δια τους πτωχούς'' (Δαν. 4,24). Ποίον πράγμα ημπορεί να γίνη ίσον με την φιλανθρωπίαν; Ύστερα από αναρίθμητα αμαρτήματα, ύστερα από τόσας παρανομίας υπόσχεται να απαλλάξη όλων αυτών τον δράστην, εάν δειχθή φιλάνθρωπος εις τους συνδούλους του. Και πέμπτη η μετριοφροσύνη και η ταπεινοφροσύνη που εκμηδενίζουν την φύσιν των αμαρτημάτων όχι ολιγώτερον από όλους τους άλλους τρόπους που αναφέραμεν• και μάρτυς ο τελώνης, ο οποίος δεν είχε να αναφέρη λαμπρά έργα, αλλά αντί όλων αυτών προσέφερε την ταπεινοφροσύνη και απηλλάγη από το βαρύ φορτίον των αμαρτημάτων (Λουκά 18,13).

Ιδού λοιπόν εδείξαμεν πέντε οδούς μετανοίας,

πρώτην την κατανόησιν των αμαρτημάτων μας,

δευτέραν την συγχώρησιν των αμαρτιών του πλησίον,

τρίτην εκείνην που προέρχεται από την προσευχήν,

τετάρτην εκείνην που προέρχεται από την ελεημοσύνη και

πέμπτην την προερχόμενην από την ταπεινοφροσύνην.

Μη βραδύνης, λοιπόν, αλλά να βαδίζης κάθε ημέραν όλας αυτάς τας οδούς• καθ' όσον είναι εύκολοι οδοί και δεν ημπορείς να προβάλης ως πρόσχημα την πενίαν• αλλά και αν ακόμα ζης πτωχότερα από όλους και την οργήν θα ημπορέσης να αφήσης

κατά μέρος και να ταπεινοφρονής θα ημπορέσης και να προσευχηθής επαρκώς και να καταδικάσης τα αμαρτήματα σου• και εις τίποτε δεν γίνεται η πενία εμπόδιον. Και τι λέγω εδώ, αφού ούτε δι' εκείνην την μέθοδον της μετανοίας που απαιτεί την καταβολή των χρημάτων (δηλαδή η ελεημοσύνη) ούτε εκεί αποτελεί εμπόδιον εις ημάς η πενία. Και αυτό το εφανέρωσεν εις ημάς η χήρα που κατέβαλε τα δύο λεπτά (Μαρκ. 12, 41-44).
Αφού λοιπόν εδιδάχθημεν την θεραπείαν των τραυμάτων μας, ας θέτωμεν επάνω εις αυτά αυτά τα φάρμακα, ώστε, αφού ανακτήσωμεν την πραγαμτικήν υγείαν να απολαύσωμεν και την ιεράν τράπεζαν με παρρησίαν και με μεγάλην δόξαν να συναντήσωμεν τον βασιλέα της δόξης Χριστόν και να επιτύχωνεν τα αιώνια αγαθά με την χάριν και τους οικτιρμούς και την φιλανθρωπίαν του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού, δια του οποίου και μετά του οποίου δόξα και δύναμις και τιμή τώρα και πάντοτε και εις τους αιώνας των αιώνων. Αμήν.

Εκδόσεις Ορθόδοξος Κυψέλη (Θεσσαλονίκη)

(Από την έκδοση ‘'ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΛΑΜΑΣ'' Θεσ/νικης).

(Πηγή: Ιερά Μονή Παντοκράτορος Μελισσοχωρίου)